

УДК 37.013.3:001.895
JEL Classification A20, A22, O39
DOI 10.33111/sedu.2022.51.164.175

Гребешкова Олена Миколаївна*

**SMART-ТЕХНОЛОГІЇ В МОДЕЛЮВАННІ
ЕМОЦІЙНО-ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ОНЛАЙН-КУРСУ
(НА ПРИКЛАДІ MICROSOFT TEAMS)**

Анотація. У статті запропоновано концептуальний погляд на можливості створення результативних навчальних курсів для вищої школи в умовах сучасні екзистенціальні виклики – пандемії та війни. Наведено результати дослідження переваг та очікувань студентів і викладачів в контексті розуміння цінності навчального курсу. Зроблено висновки щодо вимог до навчальних курсів за умов віддаленої комунікації між учасниками освітнього процесу. Наголошено на зростаючій актуальності розширення пізнавальних, організаційних, мотиваційних, контрольних та інші можливості усіх учасників освітнього процесу, спираючись на їх емоційний інтелект та розвиваючи їхню емоційно-інтелектуальну компетентність. Запропоновано введення у науковий обіг поняття «емоційно-інтелектуальний онлайн-курс» (ЕІОК) як віртуальний освітній простір, створений на основі SMART-технологій, які дозволяють формувати та ефективно підтримувати у учасників освітнього процесу їх емоційний інтелект по всіх складових останнього (самоусвідомлення, самоконтроль, емпатія та управління стосунками). Представлено концептуальну модель емоційно-інтелектуального онлайн-курсу на платформі MS Teams, апробацію якою проведено в Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана.

Ключові слова: SMART-технології; вища освіта; онлайн-курс; Microsoft Teams; емоційний інтелект.

Вступ. Починаючи з 2020 р. освіта в Україні зазнає докорінної трансформації. Якщо до цього освітяни переймалися переважно питаннями реформування та модернізації освіти як суспільного інституту, отже фокусували свою увагу переважно на технологічних аспектах освітнього процесу (розробка та впровадження різних програмних продуктів і платформ класу LMS, методології змішаного та дистанційного навчання), то з початком пандемії covid переважна більшість навчальних закладів були змушені у найкоротші терміни перейти на дистанційний формат роботи, вирішувати питання надмірного психологічного та емоційного напруження учасників освітнього процесу.

З початком повномасштабної військової агресії з боку РФ екзистенційні виклики для освітньої сфери суттєво загострилися. До питань організації дистанційної взаємодії учасників освітнього процесу додалися проблеми

---

* Гребешкова Олена Миколаївна – канд екон. наук, доцент, доцент кафедри бізнес-економіки та підприємництва, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (м. Київ, Україна), ORCID 0000-0002-6896-3941, olena.hrebeskova@kneu.ua

об'єктивної неможливості підтримання синхронного (а іноді й асинхронного) режиму навчання через відсутність постійного електропостачання, інтернету та мобільного зв'язку. Чітко проявилася потреба у підтриманні психологічного здоров'я та емоційної стабільності студентів та викладачів. Постають нові завдання у формуванні результативних онлайн-курсів, що виявляються у пошуку дієвих форм і методів організації віддаленої взаємодії учасників освітнього процесу із забезпеченням належного рівня результативності навчання.

Постановка завдання. Метою дослідження є концептуалізація моделювання університетських онлайн-курсів з високим рівнем емоційного залучення учасників освітнього процесу, що можливо реалізувати із застосуванням SMART-технологій – інтерактивних навчальних комплексів, що забезпечують не просто «створення, редагування та поширення мультимедійних навчальних матеріалів як в аудиторний, та і позааудиторний час» [1], а й розширюють пізнавальні, організаційні, мотиваційні, контрольні та інші можливості усіх учасників освітнього процесу, спираючись на їх емоційний інтелект та розвиваючи їхню емоційно-інтелектуальну компетентність.

Для досягнення сформульованої мети необхідно: виявити виклики та узагальнити визначальні фактори цифровізації освітнього процесу у вищій школі; проаналізувати можливості, які надають ІТ-платформи бізнес-класу для створення емоційно-інтелектуального навчального курсу при підготовці майбутніх фахівців економічного профілю (на прикладі платформи Microsoft Teams); розробити модель онлайн-курсу з високим рівнем емоційного залучення учасників освітнього процесу.

Методологічно дослідження спирається на основі положення концепції емоційного інтелекту та сучасні технології дистанційної освіти. Інформаційну базу дослідження утворюють наукові публікації з питань теорії і практики сучасної бізнес-освіти, емоційного інтелекту, технологій онлайн навчання, а також дані, отримані за результатами опитувань студентів та інтерв'ювання викладачів.

Окремі результати, подані нижче, апробовано під час підготовки (під науковим керівництвом авторки статті) наукової роботи А. Барсегян, студентки факультету економіки та управління Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, представлену для участі у II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт у галузі «Інформаційно-комунікаційні технології в освіті», що мав відбутися навесні 2022 р. у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького та скасованому внаслідок початку широкомасштабного наступу у російсько-українській війні [2].

Результати. Постіндустріальна економіка, заснована на інтелектуальній базі, зумовлює зростання ролі освіти як сфери генерування критично важливого ресурсу – знань, оволодіння якими перетворюється на ключове завдання сучасної людини. Тому кожна держава намагається вдосконалювати систему освіти та виводити її на новий рівень.

Освітняни постійно практикують різні способи роботи за пропонованих умов для вирішення широкого кола проблем: від налагодження і підтримання ефективних комунікацій між учасниками освітнього процесу до забезпечення рівного доступу до освіти усім, хто в ній зацікавлений.

На початку 2020 року пандемія covid-19 стала «чорним лебедем» як для навчальних закладів, так і для суспільства в цілому. Освітняни опинились в умовах, коли виникла потреба негайно перейти від традиційних освітніх технологій на дистанційний формат для всіх без виключення форм навчання (очної і заочної), що змусило вирішувати цілий комплекс проблем організаційного, мотиваційного, технічного характеру.

Ситуація загострилась 24 лютого 2022 року, коли з початком широкомасштабних військових дій сама можливість реалізації освітнього процесу опинилась під питанням. Проте набутий за часів пандемії досвід цифровізації освіти, а також незламний дух вітчизняних освітян і студентів (феномен якого заслуговує на окремі дослідження) зумовили не тільки відновлення освітнього процесу, а й подальший розвиток технологій дистанційної роботи.

Спираючись на чисельні дослідження (зокрема, [3-5]), можемо стверджувати, що під впливом поширення цифровізації критичними напрямками модернізації вищої освіти стали: якісне приращення кваліфікації викладачів та менеджменту університетів; розгортання освітнього процесу на основі комплексних ІТ-платформ бізнес-класу; посилення практичної спрямованості навчальних курсів у вищій школі; розробка, апробація та практикування адаптованих методик навчання; глобалізація вищої освіти через поширення практики освітньо-наукових екосистем та партнерської взаємодії;

До таких викликів були готові не всі учасники освітнього процесу, тому спочатку університети зіткнулися з безліччю проблем, зокрема: недостатній рівень цифрової грамотності викладачів та студентів; нерозуміння освітніх технологій в умовах цифрового середовища; недостатній рівень обізнаності та навичок роботи на платформах дистанційного навчання (як то Moodle, Microsoft 365, Google Classroom); необхідність цифровізації навчальних матеріалів; потреба в забезпеченні учасників навчального процесу технологічними засобами та ІТ-підтримкою (інтернет, супроводження тощо); забезпечення академічної доброчесності.

Пандемія covid-19 стала одночасно бустером у розвитку нових навичок та переходу на новий технологічний рівень, подразником і стрес-тестом для викладачів й студентів. За результатами дослідження переваг студентів у навчальному процесі [5, с. 62–65], проведеного у 2017 та 2020 рр., зроблено красномовні висновки:

- студенти повністю готові до користування онлайн-джерелами інформації;
- студенти чітко сфокусовані на проблемно-орієнтоване навчання; значущість теоретичних знань за три роки знизилася;
- у формах контролю знань і навичок студенти надають перевагу тестуванню, проте зазначають незадовільний рівень тестів і відсутність зворотного зв'язку від викладача щодо результатів тестування;

— оскільки по групі респондентів не виявлено чіткого розмежування між «індивідуалістами» та «колабораціоністами» (прихильниками групової роботи), отже, у перспективі доцільно органічно поєднувати індивідуальне самовираження та груповий підхід;

— незаперечна перевага студентської аудиторії – викладач – досвідчений партнер студента в освітньому процесі;

— переважна більшість опитаних зазначили, що модель «змішаного навчання», з якою вони зіткнулись на власному досвіді, є зручною та набагато ефективною, ніж традиційна офлайн-форма навчального процесу, і з часом така оцінка лише міцніє.

Що ж до ставлення викладачів до технологій змішаного навчання (згідно з тим самим дослідженням), отримані дані засвідчують, що викладачі солідарні зі студентами в оцінках переваг щодо електронних ресурсів та онлайн-формату роботи, ролі викладача в навчальному процесі, фокусуванні на проблемно-орієнтовному навчанні та поєднанні індивідуального та групового форматів роботи. Проте, на відміну від студентів, які надають перевагу тестуванню як формі оцінювання результатів навчання, викладачі вважають більш привабливим формат вирішення практичних завдань, що передбачає пошук та аргументацію правильного рішення. І також для викладачів залишаються цінними офлайн-заняття, тоді як студенти поступово втрачають інтерес до такої форми спілкування (порівняно з 2017 р.) [5, с. 62–65].

Зміни, які відбулися за часів пандемії та триваючої війни, здійснювали та продовжують здійснювати неабиякий вплив на психологічний стан учасників освітнього процесу. У студентів і викладачів значно зріс рівень тривоги. Студенти змушені навчатися «через екран», що суттєво обмежує особистий контакт з викладачем та одногрупниками. Викладачі, почуваячись перевантаженими, змушені перетворювати традиційні «очні» курси на життєздатні у дистанційному форматі (часто із необхідністю підтримання одночасно синхронної та асинхронної взаємодії зі студентами). Навантаження на комунікаційну систему кожного учасника освітнього процесу зростає, отже збільшується і розчарування дистанційним навчанням через відсутність «живого» спілкування та несподіваними проблемами з онлайн-навчанням як для викладачів, так і для студентів, які загострилися за воєнного часу (перебої з електропостачанням, нестабільний доступ до інтернету та мобільного зв'язку).

Найголовнішою характеристикою сучасного університету є технологічність. Університет має використовувати в освітньому процесі найсучасніші технології та програмне забезпечення, щоб відповідати усім вище зазначеним очікуванням студентів і викладачів, і при цьому бути «дружнім» по відношенню до них. Останнє, в нашому розумінні, означає, що освітній процес в університеті незалежно від його фахової спрямованості та форм навчання (очна, заочна, дистанційна, змішана), має відбуватися на принципах емпатичності та сприяти зростанню не тільки інтелектуального рівня його учасників, а й їх емоційного інтелекту.

Розвинений емоційний інтелект є однією з критично важливих компетентностей сучасної людини. Зі змінами, що відбуваються на ринку праці, вимоги до когнітивних, емоційних та фізичних ресурсів людини ставатимуть все більш важливими. За допомогою емоційного інтелекту розширюються наші можливості для особистого розвитку. Люди з високим емоційним інтелектом (емоційним коефіцієнтом) більш налаштовані на свої почуття та почуття інших, що робить їх більш чуйними, уважними, спритними, дипломатичними та справжніми. Д. Гоулман у роботі «Емоційний інтелект» [6], яка стала бестселером, визначив чотири компоненти емоційного інтелекту: 1) самоусвідомлення (усвідомлення власних почуттів, визначення свої сильних та слабких сторін, вміння адекватно оцінювати свої можливості та мати точну самооцінку); 2) самоконтроль (уміння контролювати власні емоції, позитивно ставитись до всього, вміти адаптуватися й мати бажання й волю до перемоги); 3) соціальна чутливість або емпатія (співпереживати та прислуховуватись до інших, бути обізнаним, ввічливо ставитись до чужих та до їх почуттів); 4) управління відносинами (вміти надихати та вести за собою, допомагати іншим самовдосконалюватися та розвивати здібності, вирішувати конфлікти, взаємодіяти з командою та підтримувати їх).

Для підготовки фахівців бізнес-профілю (економістів, менеджерів, підприємців, фінансистів, бухгалтерів, юристів для підприємств) найбільш привабливою онлайн-платформою слід визнати MS Teams. До її переваг слід віднести: 1) комплексне рішення для підтримки освітнього процесу, що включає застосунки для обміну повідомленнями (чат), відео зв'язок із можливістю запису і зберігання відео-нарад, планування роботи (календар, пленер), хмарне сховище для обміну файлами, онлайн-блокнот для створення бібліотеки знань курсу; 2) бізнес-клас платформи, що забезпечує студентам опанування в процесі навчання реальних навичок роботи в одному з найпоширеніших ІТ-продуктів для організації роботи компаній та проектних команд. Остання перевага вигідно відрізняє MS Teams від традиційних систем управління навчальним середовищем (LMS на зразок MOODLE) саме в контексті практичної підготовки майбутніх економістів-менеджерів. Для вітчизняних університетів пакет продуктів Microsoft 365 доступний безкоштовно на умовах освітньої ліцензії.

MS Teams має досить багато можливостей для створення та підтримання повноцінних онлайн-курсів, зокрема:

- наявність десктопової та мобільної версії усіх застосунків;
- легкість та зручність у використанні без необхідності додаткової підготовки користувачів;
- авторизація учасників на рівні організації, що спрощує комунікацію між учасниками без зайвих ідентифікаційних ознак;
- високий рівень захисту особистої інформації і даних;
- інтеграція з іншими програми Office 365 (можливість інтегрувати будь-який додаток Office 365, щоб підвищити продуктивність команди/класу);

— безшовний пошук, резервне копіювання та спільна робота файлів (кожен канал має власне файлове сховище);

— корисні боти (боти, що допомагають із повторюваними, повсякденними завданнями та заощаджують час. Можна створити свої власні або використати існуючі);

— OneNote (онлайн-блокнот, в якому можна створювати повноцінні бібліотеки курсів [7]);

— Whiteboard (онлайн дошка, якою можуть користуватися всі учасники під час конференцій);

— MindMeister (застосунок для створення ментальних мап, проведення мозкових штурмів, розробки індивідуальних і спільних проєктів);

— Sway (програма для створення динамічних презентацій);

— Planner (застосунок для планування активностей команди, який синхронізується з MS Teams і відображає всі заплановані зустрічі в календарі);

— SharePoint (сайт з підтримкою швидкого пошуку документів та систематизації даних);

— Yammer (соціальна мережа для спілкування);

— Stream (стрімінгова платформа для проведення тренінгів, вебінарів, прямих ефірів);

— Forms (платформа для створення тестів та проведення онлайн-опитувань).

Спираючись на наш досвід навчання на онлайн-курсах в середовищі Microsoft Teams, можемо стверджувати, що застосунки, які утворюють платформу Microsoft Teams, створюють не тільки повноцінний віртуальний простір для навчання, але й забезпечують підтримання високого рівня емоційного залучення учасників освітнього процесу (табл. 2).

Таблиця 2

ПРОФІЛЬ МОЖЛИВОСТЕЙ ЗАСТОСУНКІВ MS TEAMS ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ (ЕІ) УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Застосунки MS Teams	Функціонально-непризначення застосунку	Можливості застосунку MS Teams по складових ЕІ (за Д. Гоулманом)				Вагомість застосунку MS Teams в ЕІ-підтримці
		Самосвідомість (СС)	Самоконтроль (СК)	Емпатія(Е)	Управління відносинами (УВ)	
1. Відеонарада	Відео-зв'язок	+	+	+	+	++++
2. Чат-канал	Обмін повідомленнями	+	+	+	+	++++
3. OneDrive	Хмарне сховище файлів			+	+	++
4. OneNote	Електронний блокнот	+	+	+	+	++++
5. Calendar	Планування подій		+		+	++

Закінчення табл. 2

Застосунки MS Teams	Функціональ-непризначення застосунку	Можливості застосунку MS Teams по складових EI (за Д. Гоулманом)				Вагомість застосунку MS Teams в EI-підтримці
		Самосвідомість (CC)	Самоконтроль (СК)	Емпатія(E)	Управління відносинами (УВ)	
6. Planner	Планування роботи команди		+	+	+	+++
7. ToDo	Планування особистих задач	+	+	+		+++
8. Whiteboard	Візуалізація інформації на дошці		+	+		++
9. MindMeister	Візуалізація інформації в форматі інтелект-карти	+	+	+	+	++++
10. Sway	Створення динамічних презентацій	+		+	+	+++
11. SharePoint	Поширення інформації в групі	+	+	+	+	++++
12. Yammer	Соціальна мережа для спілкування	+	+	+	+	++++
13. Stream	Стрімінгова платформа для онлайн-вебінарів та відео-нарад	+	+	+	+	++++
14. Forms	Створення анкет			+	+	++
15. Пакет Office 365	Створення та робота з текстовими, табличними, презентаційними та іншими даними	+			+	++
Коефіцієнт забезпеченості відповідних складових EI застосунками MS Teams ($K_i \rightarrow 1.0$)		0.67	0.73	0.87	0.87	x

Джерело: авторська розробка.

Аналізуючи складений профіль можливостей застосунків MS Teams для розвитку емоційного інтелекту (EI) учасників освітнього процесу, нескладно помітити, що найбільш підтримуваними є емпатичне мислення та управління відносинами ($KE = КУВ = 0,87$), а найменш забезпеченим – самоусвідомлення ($КСК = 0,67$), проте усі без виключення складові емоційного інтелекту підтримуються на рівні вище середнього ($K_i > 0,5$). При цьому найбільш вагомий внесок у підтримання емоційного інтелекту створюють застосунки для прямої (обмін повідомленнями, відеозв'язок та відеотрансляція) та опосередкованої (обмін файлами, електронний блокнот OneNote) комунікації.

Можливості, які створює MS Teams для спільної взаємодії учасників освітнього процесу та інформаційної підтримки онлайн-курсу перетворює цю платформу на одного із лідерів на ринку бізнес-освіти. Також, до її конкурентних переваг слід віднести той факт, що отримуючи ліцензію один раз можна користуватися всіма застосунками, не витрачаючи фінанси на придбання кожного продукту та всі програми інтегровані між собою.

Ураховуючи можливості MS Teams у підтримці та розвитку емоційного інтелекту його користувачів та потреби (очікування) ключових учасників освітнього процесу у вищій школі, особливо за умов дистанційного навчання, вважаємо за можливе запропонувати уведення в обіг *поняття «емоційно-інтелектуальний онлайн-курс»*, під яким розуміється *віртуальний освітній простір, створений на основі SMART-технологій, які дозволяють формувати та ефективно підтримувати у учасників освітнього процесу їх емоційний інтелект по всіх складових останнього (самоусвідомлення, самоконтроль, емпатія та управління стосунками)*.

Спираючись на викладені вище характеристики платформи MS Teams та запропоноване трактування емоційно-інтелектуального онлайн-курсу (ЕІОК), представляємо модель такого курсу, яку апробовано в одному з провідних економічних університетів України (що засвідчено довідкою про впровадження у супровідній інформації).

За ознаками ЕІОК, онлайн-курс, побудований на платформі MS Teams, складається з таких модулів: а) модуль комунікації; б) модуль бази знань; в) модуль практичної підготовки (рис. 3).

Аналізуючи подану на рис. 3 модель ЕІОК, можна помітити, що має місце певний дисбаланс між вагомістю того чи іншого застосунку MS Teams у формуванні та підтриманні емоційної інтелектуальності онлайн-курсу та його залученістю (продуктивністю) в контексті забезпечення функціональності онлайн-курсу. Проте цю суперечність можна пояснити декількома причинами, зокрема, особливістю дистанційної взаємодії як такої, традиційною зосередженістю онлайн-навчання на інформаційному контенті на протигагу комунікаціям.

Уперше апробація представленої моделі ЕІОК проведена під час дистанційного викладання студентам навчальної дисципліни «Лідерство та партнерство в бізнесі» у 2020/2021 навчальному році. Віртуальний простір онлайн-курсу був організований на платформі MS Teams.

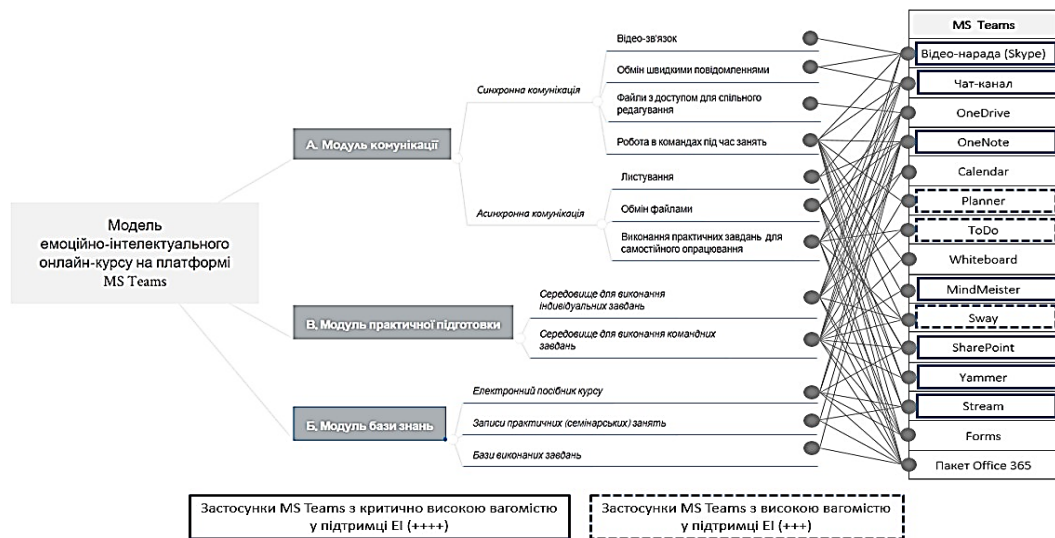

Рисунок 3. Модель емоційно-інтелектуального онлайн-курсу (ЕІОК) на платформі MS Teams

Джерело: авторська розробка.

Модуль комунікацій підтримувався за допомогою стрічки дописів по каналах, чату, календаря. Крім звичайних відеопідключень для проведення занять студентам була запропонована можливість працювати в мінігрупах за допомогою роботи у віртуальних кімнатах, що значно підвищувало зацікавленість та емоційну включеність усіх учасників онлайн-курсу.

Модуль бази знань курсу реалізований на основі застосунку OneNote, де студенти мали можливість: отримати доступ до всіх навчальних матеріалів курсу (слайдконспекти по темах, відеозаписи лекцій, посилання на літературу, запитання для підготовки до занять тощо); працювати спільно в синхронному режимі на практичних заняттях завдяки використанню Простору для спільної роботи; виконувати завдання та зберігати їх безпосередньо в своєму особистому кабінеті.

Модуль практичної підготовки реалізований за допомогою вкладки меню MS Teams «Завдання» та цілого набору застосунків для індивідуальної і командної роботи, зокрема: для контролю знань – онлайн-тести у MS Forms; для виконання індивідуальних завдань – пакет програм Office 365 (Word, Excel, PowerPoint, Sway); для роботи в командах – використання відео-контенту в Stream, мозкові штурми на Whiteboard і на сторінках OneNote, складання інтелект-карт у застосунку MindMeister.

Про сприйняття студентами представленої моделі емоційно-інтелектуального онлайн-курсу свідчать результати їх опитування наприкінці семестру, зокрема:

— оцінили свою задоволеність курсом на 5 балів з 5 можливих – 73,6 %, на 4 бали – 26,4 % респондентів;

—серед найяскравіших вражень від курсу (відкрите запитання) згадуються такі: «робота в командах за умов дистанційного навчання», «сучасність в організації курсу (онлайн-платформа)», «велика кількість комунікації в групі, в дискусійних кімнатах», «Відкриттям стало ознайомлення з додатками і можливостями Office 365», «Кожна пара пролітала зі швидкістю звуку, було настільки цікаво, що хотілось ще!»;

—оцінили корисність курсу для своєї професійної підготовки на 5 балів з 5 можливих – 57,6 %, на 4 бали – 36,8 %, на 3 бали – 5,6 % опитаних.

Таким чином, можемо стверджувати, що створення онлайн-курсів на платформі MS Teams дозволяє вирішувати усі функціональні завдання освітнього процесу (передача знань, формування практичних навичок, комунікації між учасниками, контроль результатів навчання) та забезпечувати високий рівень емоційного включення усіх учасників освітнього процесу.

Висновки. Проведене узагальнення теоретичних основ та розробка практичних рекомендацій створення онлайн-курсів з високим рівнем емоційного залучення учасників освітнього процесу дозволяють зробити такі висновки.

1. На основі аналізу викликів та визначальних факторів цифровізації освітнього процесу у вищій школі доведено, що університети мають безліч викликів та проблем, котрі впливають на освітній процес і з якими вища школа намагається швидко адаптуватися до нових змін. Сучасні ІТ-технології та цифрові рішення створюють для університетів необхідні передумови для прискорення цифровізації освітнього процесу, модернізації методологій роботи за умов дистанційної роботи.

2. Огляд опублікованих результатів опитувань студентів і викладачів закладів вищої освіти засвідчує, що більшість з них позитивно ставляться до цифрових рішень в освіті, мають досвід роботи на онлайн-середовищі. Проте суттєву проблему для студентів і викладачів створює інформаційне перевантаження та як наслідок – емоційне вигорання.

3. Вивчення можливостей програмного забезпечення, яке доступне вітчизняним університетам, дозволило нам стверджувати, що для підготовки фахівців бізнес-профілю найкращим ІТ-рішенням для створення онлайн-курсів є продукти корпорації Microsoft, зокрема MS Teams, який на відміну від інших має високий рівень захисту особистої інформації, інтегрується з іншими професійними та навчальними програмами, функціонує у десктоповій та мобільній версії, підтримується безпосередньо розробником, доступний, легкий та зручний у використанні.

4. Доведено, що завдяки потужному портфелю застосунків, інтегрованих на платформі MS Teams, онлайн-курс, реалізований в такому середовищі, здатний максимально задовольняти емоційні потреби учасників освітнього процесу. Складений профіль можливостей застосунків MS Teams для розвитку емоційного інтелекту (EI) учасників освітнього процесу дозволяє відстежити взаємозв'язок застосунків MS Teams з окремими компонентами емоційного інтелекту. Тож висунуто гіпотезу про доречність введення поняття «емоційно-інтелектуальний онлайн-курс» (ЕІОК), під яким запропоновано розуміти віртуальний освітній простір, створений на ІТ-платформі, застосунки якої дозво-

ляють формувати та ефективно підтримувати у учасників освітнього процесу їх емоційний інтелект по всіх складових останнього (самоусвідомлення, самоконтроль, емпатія та управління стосунками).

5. Для унаочнення концепції емоційно-інтелектуального навчання за умов дистанційного роботи розроблено модель ЕІОК, яка враховує функціональні задачі освітньої діяльності, технічні можливості застосунків MS Teams та їх внесок у розвиток і підтримання емоційного інтелекту учасників освітнього процесу. Апробація представленої моделі ЕІОК, яку реалізовано під час викладання навчальної дисципліни «Лідерство та партнерство в бізнесі», підтвердила дієвість останньої, про що свідчать позитивні відгуки студентів.

Незважаючи на всі виклики, які виникли протягом останніх двох років, перед вітчизняною системою освіти відкриваються нові можливості для впровадження інновацій та виходу на якісно новий рівень в цілому. Українські освітяни природжують свою цифрову компетентність, вчать швидко реагувати на зміни та розвиватися кожного дня відповідно до одного з наріжних принципів постіндустріального світу – «навчання протягом життя».

Література

1. SMART-технології у навчанні. URL: [<http://dspace.opu.ua/jspui/bitstream/123456789/8622/1/6-1.pdf>] (дата звернення 8.09.2022).
2. Барсеґян А. Створення емоційно-інтелектуального онлайн-курсу на платформі MS Teams: студ. наукова робота. / Наук. керівн. О. М. Греєшкова. Всеукр. конкурс студ. наук. робіт у галузі "Інформаційно-комунікаційні технології в освіті". Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького. 2022. 33 с.
3. Blayone, T. J. B., Mykhailenko, O., vanOostveen, R., Grebeshkov, O., Hrebeshkova, O., & Vostryakov, O. (2018). Surveying digital competencies of university students and professors in Ukraine for fully online collaborative learning. *Technology, Pedagogy and Education*, 27(3): 279-296. <http://dx.doi.org/10.1080/1475939X.2017.1391871>
4. Muthuprasad, T., S. Aiswarya, K.S. Aditya, Girish K. Jha (2021). «Students' perception and preference for online education in India during COVID-19 pandemic». *Social Sciences & Humanities Open*, Volume 3, Issue 1, 100101: 1–11. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2020.100101>.
5. Zogla, I. (ed.) (2021). *Transformative Digital Learning: Emerging Cases and Considerations*. Rezekne: Rezekne Academy of Technologies, Research Institute for Regional Studies.
6. Гоулман, Д. (2018). *Емоційний інтелект*. Київ: Vivat. 512 с.
7. Гребешкова, О. М. (2017). *Онлайн-курс на платформі OneNote Class Notebook*. Київ, 60 с.

References

1. SMART-tehnolohii u navchanni. [SMART-technologies in education]. [<http://dspace.opu.ua/jspui/bitstream/123456789/8622/1/6-1.pdf>] (accessed 8.09.2022). [in Ukrainian].
2. Barsehian, A. Stvorennia emotsiino-intelektualnoho onlain-kursu na platfor-mi MS Teams [Creating an emotional and intellectual online course on the MS Teams platform]. Supervisor O. Hrebeshkova. All-Ukrainian competition of student scientific works in the field

of “Information and communication technologies in education”. Melitopolskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Bohdana Khmelnytskoho (2022). [in Ukrainian].

3. Blayone, T. J. B., Mykhailenko, O., vanOostveen, R., Grebeshkov, O., Hrebeshkova, O., and Vostryakov, O. “Surveying digital competencies of university students and professors in Ukraine for fully online collaborative learning”. *Technology, Pedagogy and Education*, 27(3) (2018): 279–296. <http://dx.doi.org/10.1080/1475939X.2017.1391871>

4. Muthuprasad, T., Aiswarya, S. Aditya, K. S., and Girish K. Jha. “Students’ perception and preference for online education in India during COVID-19 pandemic”. *Social Sciences & Humanities Open* 3(1) 100101 (2021): 1–11. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2020.100101>.

5. Zogla, I. (ed.) *Transformative Digital Learning: Emerging Cases and Considerations*. Rezekne: Rezekne Academy of Technologies, Research Institute for Regional Studies, 2021.

6. Houlman, D. *Emotsiyni intelekt*. [Emotional Intelligence]. Kyiv: Vivat, 2018. [in Ukrainian].

7. Hrebeshkova, O. M. Onlain-kurs na platformi OneNote Class Notebook. [Online course on the OneNote Class Notebook platform]. Kyiv, 2017. [in Ukrainian].

SMART TECHNOLOGIES IN MODELING EMOTIONAL AND INTELLECTUAL ONLINE COURSE (EXAMPLE OF MICROSOFT TEAMS)

Olena Hrebeshkova

PhD (Econ.), Associate Professor,
Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman (Ukraine)
ORCID 0000-0002-6896-3941

Abstract. The article offers a conceptual view of the possibilities of creating effective educational courses for higher education in the conditions of modern existential challenges – pandemics and wars. The results of the study of the benefits and expectations of students and teachers in the context of understanding the value of the educational course are presented. Conclusions were made regarding the requirements for training courses under the conditions of remote communication between participants in the educational process. The growing relevance of expanding the cognitive, organizational, motivational, control and other capabilities of all participants in the educational process, relying on their emotional intelligence and developing their emotional-intellectual competence, is emphasized. It is proposed to introduce into scientific circulation the concept of “emotional-intellectual online course” (EIOC) as a virtual educational space, created on the basis of SMART technologies, which make it possible to form and effectively support the participants of the educational process in their emotional intelligence in all components of the latter (self-awareness, self-control, empathy and relationship management). A conceptual model of an emotional-intellectual online course on the MS Teams platform is presented, which was tested at the Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman. The results of the approbation of the EIOC model confirmed the working hypothesis about the ability of modern IT platforms to maintain the high quality of education at the university and to ensure the emotional and intellectual competence of participants in the educational process.

Keywords: SMART technologies; Higher Education; online course; Microsoft Teams; emotional intelligence.

Стаття надійшла до редакції 29.09.2022